SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:1045

av Sarkis Khatchadourian (S)

Insatser mot kriminellt utnyttjande av fastighetsbeståndet

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över lagstiftningen kring detaljplaneprocesser och bygglov för att ge kommunerna bättre möjligheter att agera mot kriminellt utnyttjande av fastighetsbeståndet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skyndsamt överväga att införa en kommunal förköpsrätt för att motverka organiserad brottslighet vid fastighetsförvärv och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Den organiserade brottsligheten använder allt oftare fastigheter för narkotikahandel, vapenförvaring, grova våldsbrott, prostitution och människohandel. Ett exempel är så kallade lägenhetshotell, som kan etableras i vanliga bostadsområden, stadskärnor och industriområden och utnyttjas för brottslig verksamhet.

Kommunerna har ett lagstadgat ansvar för det brottsförebyggande arbetet, men saknar ibland tillräckliga verktyg för att agera. Befintliga detaljplaner kan försvåra ingripanden, regelverket gör inte alltid tillräcklig skillnad mellan olika boendeformer och processerna för att ändra detaljplaner kan vara långdragna. Kommunerna behöver därför bättre möjligheter att förebygga olämpliga etableringar och snabbt agera när fastigheter används för brottsliga syften.

Det behövs också verktyg för att motverka att kriminella aktörer får kontroll över fastigheter genom förvärv. Utredningen om en ny förköpslag, som presenterades i betänkandet SOU 2024:38, föreslog att kommunerna under särskilt motiverade omständigheter ska kunna förköpa fastigheter i syfte att motverka organiserad brottslighet. Förslaget är ett steg mot att ge kommunerna bättre möjligheter att förebygga kriminella etableringar.

Regeringen bör stärka kommunernas möjligheter att motverka kriminellt utnyttjande av fastighetsbeståndet. Det behövs förändringar i plan- och bygglagstiftningen som gör det lättare att agera mot lägenhetshotell och andra fastigheter som används för brottslig verksamhet. Det behövs också en kommunal förköpsrätt som försvårar för kriminella aktörer att etablera sig på fastighetsmarknaden.

Sarkis Khatchadourian (S)